

Een stap in het onbekende

Henk Vlerick

'Een stap in het onbekende' plukt leerlingen uit hun vertrouwde (werk)omgeving en dompelt ze onder in het vakgebied van leeftijdsgenoten. Daarna krijgen zij op hun beurt de kans om de basiskneepjes van hun vak over te brengen. Dit project bevordert het wederzijdse respect, de expertise binnen het eigen vakgebied en de taalvaardigheid van de leerlingen.

TWEE PIJLERS

it vakoverschrijdende project steunt op twee belangrijke pijlers: de *ontdekkingsreis* in de wereld van leeftijdsgenoten en het *gidsen* van jongeren in het eigen vakgebied.

De titel 'Een stap in het onbekende' dekt tijdens de *ontdekkingsreis* volledig de lading. De bezoekende partij heeft geen enkel idee wat hen die dag(en) te wachten staat. Deze werkwijze blokkeert elke vorm van vooringenomenheid. Tijdens het uitvoeren van de opdracht ontstaat een heel grote openheid die grensoverschrijdend werkt. De klemtoon ligt in deze fase op de waardering voor elkaar, voor het vakgebied van een ander en voor de culturele verschillen.

De slaagkans van een ontdekkingsreis wordt grotendeels bepaald door de bekwaamheid van *de gidsen*. De leerling wordt binnen zijn vakgebied leraar. Aan de hand van eigen materiaal (PowerPoint, schema voor demonstratie,...) en een duidelijke (efficiënte) communicatie begeleidt hij de bezoekers tijdens hun opdracht.

Naast de *taakgerichte aanpak* ligt de klemtoon op het opbouwen van expertise binnen het vakgebied (leerlingen fungeren als leerkracht) en het gebruik van instructietaal.

TWEE PRAKTIJKVOORBEELDEN

METSELINITIATIE

LOCATIE: Provinciaal Technisch Instituut (PTI) te Eeklo

DEELNEMERS: 4 bso Bouw (PTI) en 4 Consumptief (Goese Lyceum, Nederland)

OPDRACHTEN (uitgevoerd door de leerlingen van het PTI)

FASE 1: Voorbereiding

(1) Verdeling opdrachten

De leerlingen verdelen zich in drie groepen. Zij kiezen uit volgende opdrachten:

- opstellen van een presentatie over de schoolorganisatie en het schoolreglement aan de hand van een PowerPoint-presentatie;
- rondleiding in de praktijklokalen met uitleg over handelingen;
- uitleg over gereedschap en basiskneepjes metselen.

De metselinitiatie wordt door alle leerlingen gegeven. Dit is voor hen een goede test of ze dit onderdeel van hun vak beheersen. Wanneer ze een techniek duidelijk en gestructureerd kunnen overbrengen op hun 'leerling', dan beheersen ze deze techniek.

(2) Informatie verzamelen

Al snel wordt duidelijk dat de leerlingen heel weinig weten over de andere ateliers. Om de lacunes op te vullen, gaan ze op zoek naar informatie bij hun collega's. Soms kunnen ze een medeleerling overtuigen om tijdens de rondleiding een woordje uitleg te geven over zijn vakgebied.

(3) Try-out

Dit is een cruciale fase tijdens het project. Elke groep stelt zijn presentatie (rondleiding) voor en krijgt van medeleerlingen tips over de inhoud en de aanpak. De belangrijkste conclusie: nood aan standaardtaal, want anders zouden de Nederlanders hun uitleg niet begrijpen! Na de try-out krijgen de leerlingen de kans om de feedback in hun presentatie te verwerken. Indien zij dit willen, kunnen ze hun onderdeel opnieuw voorleggen aan de klas.

(4) Metseloefening

De metseloefening wordt in overleg met de praktijkleerkracht bepaald. De leerlingen stellen een lijst op met de noodzakelijke materialen en maken de werkplek in orde. Het spreekt voor zich dat er tijdens de lessen praktijk ruimte is om hun metseltechnieken en hun aanpak in te oefenen. Belangrijk daarbij is dat leerlingen elkaar bijsturen.

FASE 2: Metselinitiatie

- (1) Ontvangst collega's Goese Lyceum;
- (2) Presentatie organisatie en schoolreglement Provinciaal Technisch Instituut Eeklo;
- (3) Rondleiding in de school;
- (4) Metselinitiatie:
 - gereedschap en basiskneepjes;
 - begeleiden van de leerlingen Consumptief tijdens hun eerste stappen in de wereld van de bouw.

'SHAKE SPIRIT'

'Drama is SAAI!', 'Ik ga mij niet belachelijk maken!',... Deze en andere uitspraken galmen vaak door het klaslokaal als je het woord toneel in de mond neemt. De muur van vooroordelen rond drama is moeilijk te doorbreken. En toch...

Dit project is gerealiseerd met het vierde jaar Drama (Goese Lyceum) en het vierde bso Bouw (PTI Eeklo). Het bestond uit twee fases die elk twee dagen in beslag namen. Er werkten ongeveer 35 leerlingen mee aan het project.

FASE 1: Shakespeare op de planken

LOCATIE: Goese Lyceum

OPDRACHT

Verzorg een toneelvoorstelling over de personages van Shakespeare.

Tijdens het project gidsen de leerlingen van 4 Drama hun Belgische collega's door de wereld van het toneel. Zij brengen hen de basiskneepjes van het acteren bij.

AANPAK

- de leerlingen verdelen zich in drie groepen;
- brainstormsessie rond de personages van Shakespeare;
- via rollenspel inoefenen van de karaktertrekken van de personages;
- uitdenken van een verhaal en opstellen rekvisietenlijst;
- inoefenen van het toneel;
- toneelvoorstelling voor medeleerlingen en leerlingen uit het derde jaar Drama.

FASE 2: Decorbouw

LOCATIE: Provinciaal Technisch Instituut te Eeklo

OPDRACHT

De leerlingen van het vierde jaar Drama spelen als eindwerk het toneel 'Mean Girls'. Het decor bestaat uit verschillende lockers. Onder begeleiding van de leerlingen van het PTI construeren zij deze kluisjes aan de hand van een bouwplan. Om dit tot een goed einde te brengen, is duidelijke instructietaal noodzakelijk.

Tijdens het project volgen de leerlingen het schoolreglement van de gastschool. Al snel blijkt dat er grote verschillen zijn op het gebied van gsm-gebruik, schoolverlaten en roken. Dit leidt tot grappige discussies over schoolreglementen en gewoontes.

EXTRA TROEVEN

Naast het vakoverschrijdende karakter, de taakgerichte aanpak, het inoefenen van de taalvaardigheid en het wegwerken van vooroordelen/misvattingen heeft 'Een stap in het onbekende' nog enkele belangrijke troeven:

Toepasbaar in aso, tso, kso en bso. Omwille van mijn achtergrond zijn de projecten uitgewerkt in bso-richtingen. Het spreekt voor zich dat dit concept overdraagbaar is naar alle onderwijsvormen.

Binnen- en buitenland. 'Een stap in het onbekende' is een samenwerking tussen het Provinciaal Technisch Instituut (België) en het Goese Lyceum (Nederland). Je hoeft niet op zoek te gaan naar een buitenlandse partner om dit project te realiseren. Het kan uitgewerkt worden tussen verschillende richtingen binnen een school, tussen scholen binnen een scholengemeenschap of met scholen uit een ander onderwijsnet.

Minimale kosten. Het project heeft geen aanslag te zijn op het schoolbudget of de portefeuille van de ouders. Heel vaak kun je materiaal gebruiken dat leerlingen toch gaan verwerken in de praktijklessen.

Vakoverschrijdende eindtermen. In de opdracht zitten automatisch vakoverschrijdende eindtermen verwerkt. Dit zorgt voor een belangrijke meerwaarde.

Overbruggen barrières tussen de verschillende vakken. Leerlingen decors laten bouwen, een metselinitiatie organiseren... Het klinkt prachtig, maar dit lukt enkel met de steun van je collega's. Het uitwerken van het project is een ideale gelegenheid om kennis te maken met de belangrijkste aspecten van hun vak.

U merkt dat 'een stap in het onbekende' tal van troeven heeft. Het is geen strikt afgebakend project, maar een concept dat een waaier aan mogelijkheden biedt. Zo wordt

het niet alleen een ontdekkingsreis voor leerlingen, maar ook voor leerkrachten. Zet u de eerste stap?

Henk Vlerick
 Provinciaal Technisch Instituut Eeklo
 h.vlerick@pm-pti.be

Het Provinciaal Technisch Instituut van Eeklo won in 2006 de Taalunie Onderwijsprijs voor het secundair onderwijs met 'Een stap in het onbekende' en 'Veroordeeld tot gedichten' (zie elders in deze VONK). Wie de leerlingen aan het werk wil zien, surft naar <<http://taalunieversum.org/onderwijs/onderwijsprijs>>.